

перекладі ця емоційність зберігається. Переклад вдалий у передачі суті оригінального заголовка та зберігає необхідне емоційне навантаження, що важливо в новинах такого характеру.

У завершенні нашого дослідження щодо перекладу заголовків новин у англо-українській мовній парі, можна визначити кілька ключових висновків, які резонують з важливістю точності, культурної чутливості та творчого підходу до перекладу.

По-перше, виявилось, що емоційне забарвлення та градація важливості в заголовках новин вимагають особливої уваги при перекладі. Вдалий переклад повинен передати не лише факти, але й емоційний відгук, який сприймає читач.

По-друге, використання скорочених форм та заголовків-грабель виглядає як виклик для перекладача. Важливо знайти баланс між збереженням інтриги та передачею ключового змісту відповідно до культурних та лінгвістичних реалій.

Крім того, в подальших дослідженнях рекомендується звертати особливу увагу на вплив культурних особливостей на переклад. Внутрішні відсилання та вирази можуть викликати труднощі у відтворенні в іншій культурній області, і важливо знаходити ефективні стратегії для подолання цього виклику.

Зокрема, перекладачеві слід проявляти високий рівень креативності та гнучкості, щоб ефективно передавати заголовки новин, зберігаючи їхню лаконічність та динаміку. Зрозуміння важливості культурної адаптації та точного відтворення емоційного контексту є критичним для успішного перекладу заголовків новин.

Усе це свідчить про складний характер перекладу новинних заголовків та підкреслює необхідність продовження досліджень у цьому напрямку для розвитку кращих стратегій та підходів до цього цікавого та важливого аспекту перекладу.

Література:

1. Гончаренко Е. П. *Питання про художню вірність перекладу проблема реалій*. Гуманітарний вісник. Сер. Іноземна філософія : всеукр. збір наук. пр. Черкаси : ЧДТ, 2007. 570 с.
2. *Israel orders 'complete siege' of Gaza as rocket attacks continue*
<https://www.bbc.com/news/live/world-middle-east-67050350> (2023)
3. *Ukraine war: Every family in Hroza village affected by missile attack*
<https://www.bbc.com/news/world-europe-67025706> (2023)

ВІДТВОРЕННЯ НЕНОРМАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Леонід Д. Ю.

Гр.. ФІЛ-22 1д

Дніпровський державний технічний університет

Наук. керівник – к.пед.н., доцент Кузьменко Н. В.

В сучасному суспільстві дуже важко знайти людину, яка жодного разу не використовувала «міцне слівце». Тож, якщо це так, то постає питання, з якою метою вона його використовує? Адже ненормативна лексика в сучасному житті стала невід'ємною частиною спілкування або навіть життя. Пласт ненормативної лексики є найбільш близьким до живої комунікації і найбільш яскраво відображає менталітет носіїв мови. Сьогодні нецензурну лексику можна почути від спортсменів, письменників, політиків та акторів з екранів.

Ненормативна лексика, лайка в мовленні людей виконує до тридцяти різних функцій: від психологічної розрядки, вислову невдоволення, презирства до способу переконання співрозмовника. Оскільки у засвоєнні підлітком соціального досвіду важливу роль відіграють імітація й ідентифікація, тобто наслідування поведінки важливих для нього людей, переважно старших, що призводить до прийняття їхніх цінностей, установок, норм поведінки, то, вживаючи ненормативну лексику, часто саме в такий спосіб підлітки намагаються привернути до себе увагу, здаватися дорослішими, демонструвати свою силу [1].

Лихослів'я як соціокультурний феномен у своїх роботах висвітлювали Л. Є. Єрґоміна, С. А. Глоба. Приділяючи увагу особливостям функціонування лихослів'я у мовленні різних етнічних груп [2].

Згідно з Л. Ставицькою, сучасні медіа часто працюють у рамках формули: «Пару міцних слів – і читач чи глядач твій. І якщо еліта, якою є журналісти за визначенням, так думає і спускає цю мову згори, то що казати про підлітків?» [3, с.94].

Використання ненормативного лексикону у своїх працях розглядали Л. Андерсон, Е. МакЕнері, Е. Партрідж, П. Траджіл та ін..

Поняття «ненормативна» ототожнюють з поняттями нецензурна, вульгарна, груба, обценна. Крім того, немає чіткої демаркаційної межі між її соціолектними компонентами – жаргоном і сленгом, сленгом і арго. До плутанини при спробах унормувати та класифікувати її елементи приводять міграційні процеси певних лексичних одиниць з однієї групи в іншу та набування ними додаткових значень чи відтінків значень.

Ентоні МакЕнері вважає, що «ненормативна лексика означає будь-яке слово або фразу, яка при використанні в так званій ввічливій бесіді може викликати образу» [4, с. 2]. Слова ненормативної лексики, які використовуються в розмовній мові можна згрупувати наступним чином – лайливі слова, анімалістські інвективи, сексистські інвективи, інтелектуально-співвідносні інвективи, расистські інвективи, гомофобні інвективи.

Л. Андерсон і П. Траджіл розрізняють наступні групи в межах поняття ненормативна лексика: лайка, сленг, жаргон, неправильне вживання, недбалі вставні слова та скорочення [5]. Часто термін «ненормативна» ототожнюють із терміном «вульгарна» лексика або з деякими її складниками – проста мова, діалектизмами, лайкою, сленгом, опираючись на певні функціональні збіги.

Непристойні, нецензурні слова та вислови, на які накладена заборона, приховані в обценному пласті ненормативної лексики. До обценного лексикону можна віднести такі групи лексем: найменування соціально табуйованих частин тіла; слова та вирази, пов'язані зі статевим актом; лексичні одиниці, які позначають дефекаційні процеси та їх результати. Щодо поняття «мат», воно є радше культурологічним, ніж власне лінгвістичним, хоч його інколи ставлять в один ряд з такими поняттями, як «арго», «сленг» і т.п.

Проаналізувавши переклад фільму «Щоденник Бріджит Джонс», можна помітити велику кількість ненормативної лексики. Спостереження за її відтворенням дають нам наступну картину.

Найпопулярніше слово в фільмі – це «fuck».

Один з варіантів його відтворення є: «Та біс з ним».

В інших місцях можна спостерігати взагалі пропуск перекладу цього лайливого слова.

Спостерігаємо приклад перекладу лайливого слова «ass».

«Oh, Bridget. Come on, it's ... I mean, I know it's been awkward as *ass* ... but there's no need to leave. No, actually, there is.»

«Бріджит, припини. В нас виникли непорозуміння та це не привід звільнятися. Ні, привід є.»

Ще одним ненормативним словом є «*bloody*», спостерігаємо наступний варіант його відтворення.

«Because you do not have the faintest *bloody* idea ... of just how much trouble the company's in.»

«Ти навіть *не уявляєш*, скільки у нашій компанії проблем.»

Спостерігаємо наявність наступного лайливого слова *bastard*.

«He's a nasty *bastard*. And a dull *bastard*.»

«Він брудний *виродок*. До того ж нудний.»

У більшості випадків спостерігався не дослівний переклад. Проте переклад був достатньо зрозумілий глядачам. Грубі українські еквіваленти не використовувались тому, що грубі лайливі українські слова мають більш яскраво виражене негативне забарвлення і їх вживання недоречно навіть в колі знайомих людей.

Одне з найважливіших завдань сучасних засобів медіа полягає у вихованні гармонійно розвиненого молодого покоління, з високим культурним потенціалом, почуттям прекрасного, усталеними естетичними смаками. Натомість невід'ємною частиною стилю сучасних медіа стала нецензурна лексика, якої вистачає і в повсякденному житті молоді. Тому слід уважніше ставитися до її відтворення при перекладі, щоб досягти мети у вихованні майбутнього покоління.

Література:

1. Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Обсценізми, евфемізми, сексуалізми Київ : Критика, 2008. 454с.

2. Єрьоміна Л. Є., Глоба С. А. Профілактика лихослів'я серед підлітків як соціальна потреба сьогодення. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах 2020 р., № 70, Т. 1 С. 114-119. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_1/23.pdf (дата звернення: 9.10.2023).

3. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови Південний архів: філологічні науки. 2003. Вип. 21. С. 93 – 98.

4. McEnery T. *Swearing in English: bad language, purity power from 1586 to the present*. London; New York: Routledge, 2005. 304p.

5. Anderson L. G., Trudgil P. *Bad Language*. Oxford : Basil Blackwell LTD, 1990. 160p.

ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРАНСПОЗИЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ «ГАРРІ ПОТТЕР І ФІЛОСОФСЬКИЙ КАМІНЬ» УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Лисогор М. Ю.

гр. ФЛ-20

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Наук. керівник – к.пед.н., доцент Остапенко С. А.

Художній переклад завжди був і залишається одним з найважчих для відтворення іншою мовою, але й водночас одним із найцікавіших. Через присутність у подібних текстах великої кількості різноманітних художніх засобів перекладач має змогу передати адресату не тільки змістову складову, але й настрій, емоції та відчуття, які автор заклав в основу оригінального твору. Для того, щоб вдало відтворити усі тонкощі